

Bosanskohercegovački Gender akcioni plan

Poglavlje VIII

Gender senzitivni mediji

Uvod

U savremenom društvu mediji, pored porodice i obrazovnih ustanova, predstavljaju najznačajniji izvor informacija. Razvoj tehnologije, u posljednjih nekoliko desetljeća, olakšao je razvoj komunikacionih mreža, koje imaju veliki uticaj na formiranje ličnog i javnog mišljenja o određenim pojavama i aktivnostima u društvu.

Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW), Pekinška deklaracije i platforma za akciju, Deklaracija o ravnopravnosti žena i muškaraca Vijeća Evrope, Aneks 1 Daytonskog mirovnog sporazuma, EU Gender Mapa puta i Gender akcioni plan BiH, u svojoj osnovnoj koncepciji zahtijevaju prikazivanje žena i muškaraca na ravnopravan i nestereotipan način, s punim poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva.

Evidentno je da u našem društvu prevladavaju klasični stereotipi u načinu prikazivanja žene u medijima. Pekinška platforma za akciju smatra ovo kao jednu od oblasti u kojoj je potrebno uspostaviti drugačije odnose. Pekinška platforma za akciju navodi oblast „Žene i mediji“ kao jednu od dvanaest oblasti u kojima je potrebno obezbijediti odgovarajuću zastupljenost žena. Ovaj dokument definiše korake, koji imaju za cilj postizanje ravnopravne zastupljenosti spolova u medijima. Istraživanja i dostupni rezultati (Media Watch 2002) potvrđuju da je Bosna i Hercegovina u cjelini društvena zajednica u kojoj se nedovoljna zastupljenost žena u političkom, privrednom i ostalim oblastima javnog života, reflektira i na nedovoljnu zastupljenost u medijima i kroz medije.

Imidž žena i muškaraca u medijima koji kreiraju javno mnijenje, uglavnom se razlikuje. U vezi sa vodećim pozicijama i stručnim znanjem, mediji se češće fokusiraju na muškarce – što je djelimično refleksija “društvene stvarnosti”, a djelimično “očigledno seksističkog pristupa i naročito rezultat nepostojanja planirane politike za nejednake mogućnosti u oblasti javnih medija”. S druge strane, žene, kojima je dato manje prostora u društveno značajnim pitanjima, dominiraju u prezentaciji privatne sfere. U toj sferi one se javljaju u ulozi majki, domaćica, potrošača, pasivne pratnje svojih muževa, itd.

Kreiranje gender senzitivnih medija predstavlja izuzetno značajan korak u izgradnji zdravog bh. društva, koje će bez predrasuda pružiti mogućnost samoostvarivanja svim građanima/građankama u oblastima javnog i privatnog života, bez ikakvog izuzetka i diskriminacije.

Osnovni cilj:

Gender senzitivni elektronski i pisani mediji na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine

Aktivnosti:

1. Uskladiti zakone koji regulišu oblast medija, na svim nivoima, sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, što je u skladu sa preporukama UN Komiteta za CEDAW

Nosioci odgovornosti:

Federalno ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Odjeljenje za stručne i administrativne odnose Brčko Distrikta

Odgovornost praćenja:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske

Vremenski period realizacije:

Dvije godine od usvajanja Gender akcionog plana

2. Inicirati, u skladu sa evropskim konvencijama i iskustvima, određene izmjene, kao i donošenje novih akata koji bi kvalitetnije regulirali područje medija ¹

Nosioci odgovornosti:

Federalno ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Odjeljenje za stručne i administrativne odnose Brčko Distrikta, Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske

Partneri:

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, nevladine i međunarodne organizacije, medijske kuće

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

3. Razviti strategiju s ciljem sprovođenja i poštivanja zakonskih i podzakonskih akta, etičkih i drugih kodeksa koji se odnose na medije, s ciljem implementacije odredbi o ravnopravnosti spolova

Nosioci odgovornosti:

Federalno ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Odjeljenje za stručne i administrativne odnose Brčko Distrikta

Odgovornost praćenja:

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine

Vremenski period realizacije:

Dvije godine od usvajanja Gender akcionog plana

---

¹ zloupotrebu žene u reklamne svrhe, pornografiju, poticanje na nasilje, kršenje ljudskih prava-ravnopravnosti spolova

4. Razviti strategiju, s ciljem uvođenja gender senzitivnog jezika u pisane i elektronske medije

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, Regulatorna agencija za komunikacije, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, medijske kuće

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

5. Razviti strategiju kako bi se otklonili svi oblici direktne i indirektna diskriminacije na osnovu spola u medijima

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske

Partneri:

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, nevladine organizacije

Vremenski period realizacije:

Dvije godine od usvajanja Gender akcionog plana

6. Razviti strategiju kako bi se promovisalo ravnopravno učešće žena i muškaraca na pozicijama odlučivanja u medijima, naročito u upravljačkim, programskim i regulatornim tijelima

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine

Partneri:

Nevladine organizacije, medijske kuće

Vremenski period realizacije:

Dvije godine od usvajanja Gender akcionog plana

7. Poticati pristupanje Bosne i Hercegovine različitim međunarodnim asocijacijama i ugovorima koji reguliraju područje gendera u medijima**Nosioci odgovornosti:**

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine

Partneri:

Nevladine organizacije, medijske kuće

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

8. Promovisati prikazivanje žena i muškaraca u medijima, na ravnopravan i nestereotipan način, odnosno njihovog jednakog statusa i uloge u privatnoj i javnoj sferi, s punim poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, što je u skladu sa preporukama UN Komiteta za CEDAW**Nosioci odgovornosti:**

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, medijske kuće

Partneri:

Nevladine organizacije

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

10. Uticati na razvijanje svijesti o ravnopravnosti spolova kroz programske projekte i kvalitetnije predstavljanje žena u medijima, kao nositeljica razvojnih i demokratskih promjena u društvu

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, medijske kuće, Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine

Partneri:

Nevladine organizacije

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

11. Raditi na otklanjanju stereotipa o ženama liderkama, naročito ženama političarkama, te predstavljati žene i muškarce u politici i privredi na ravnopravan način

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, medijske kuće

Partneri:

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, nevladine organizacije

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

12. Educirati novinare i novinarke o ravnopravnosti spolova i rodno osjetljivom izvještavanju uopće

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, medijske kuće, fakulteti političkih nauka-odsjek žurnalistika

Partneri:

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine, Vijeće za štampu Bosne i Hercegovine, nevladine organizacije

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

13. Poticati nevladine organizacije i medijska profesionalna udruženja na:

- formiranju grupa koje će pratiti medije u cilju osiguranja kvalitetnog promoviranja žene u programima,
- obučavanju žena u korištenju informacionih tehnologija za komunikacije i medije na međunarodnom nivou i
- stvaranju mreža i razrađivanju informacionih programa za nevladine organizacije, ženske organizacije i profesionalne medijske kuće.

Nosioci odgovornosti:

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine, Gender centar Republike Srpske, medijske kuće

Vremenski period realizacije:

Kontinuirano

Korištena dokumentacija:

1. Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, 2003.
2. Pekinška deklaracija i platforma za akciju, 1995.
3. CEDAW Konvencija, 1979.
4. Nalazi i preporuke radne grupe za medije, 2005.